

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/20-000626-014
Otsuse kuupäev	19. märts 2020
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg, liikmed Helle Aruniit, Kristina Jerjomina
Tarbija	
Kaupleja	AS Alexela, 10015238
Tarbija nõue	nõude põhjendamatusse tuvastamine, sissenõudemenetluse lõpetamine
Asja läbivaatamise aeg	16. märts 2020

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada.
2. Aktsiaseltsil Alexela lõpetada vahetult või vahendajate kaudu tarbijalt elektrienergia tasu, viivitusintresside ja kahju (sissenõudmiskulu) hüvitise nõudmine. Selgitada, et tarbijal lasub kohustus tasuda tarbitud elektrienergia eest peale kauplejalt viimase tarbimisperioodi kohta arve saamist.
3. Kauplejal täita komisjoni otsus 30 päeva jooksul arvates selle Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast teatama kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Pooled sõlmisid 1. detsembril 2015 lepingu, millega kaupleja võttis enesele kohustuse müüa tarbijale elektrit ja tarbija kohustus maksta tarbitud elektri eest vastavalt tarbitud kogusele ja börsil kujunenud hinnale. Leping kehtis kuni 17. jaanuarini 2019.

OÜ Julianuse Inkasso saatis 7.jaanuaril 2020 tarbijale võlateatise, mille järgi võlgneb tarbija kauplejale tarbitud elektri eest 6,89 eurot, viivistena 3,37 eurot ja kohustuse rikkumisena põhjustatud kahju hüvitisena 25,00 eurot, so kokku 35,26 eurot.

Tarbija väidab, et kaupleja ei ole võlateatistes viidatud 31.jaanuari 2019 arvet nr 022019005485 kauplejalt saanud. Kaupleja pidi teadma, et hot.ee keskkonnas on kirjade liikumine häiritud. Lähtudes hea usu põhimõttest pidanuks kaupleja tegema mõistlikke pingutusi, et arve talle kätte toimetada. Kauplejal puudub õigus nõuda temalt viivist ja kahju hüvitist.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja leiab, et avaldus on põhjendamatu. Tarbijale on arve saadetud lepingus näidatud e-aadressile, millele on saadetud kõik lepingu kestuse ajal esitatud arved. Kõik varasemalt saadetud arved on tarbija tasunud, millest sai kaupleja järeldada, et tarbija saab arve kätte. Tarbijale on samale e-aadressile saadetud meeldetuletuskirju ja tema kontakttelefonile on saadetud meeldetuletuseks SMS. Kaupleja on teinud endast oleneva, et tarbijat nõudest teavitada; tarbija on arve jätnud tahtlikult tasumata, millest tekkis vajadus inkassofirma kaasamiseks.

Komisjoni põhjendus:

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Komisjonile esitatud tõenditest saab järeldada, et poolte õigussuhe põhines müügilepingul.

VÕS § 208 järgi kohustub müüja asja müügilepinguga andma ostjale üle olemasoleva, valmistatava või müüja poolt tulevikus omandatava asja ning tegema võimalikuks omandi ülemineku ostjale, ostja aga kohustub müüjale tasuma asja ostuhinna rahas ja võtma asja vastu. Asja müügi kohta seaduses sätestatud kohaldatakse muu hulgas ühendusvõrgu kaudu energia müügile, kui seadusest ei tulene teisiti ja see ei ole vastuolus eseme olemusega (lg 3). Tarbijalemüük on asja müük müügilepingu alusel, mille puhul tarbijale müüb vallasasja müüja, kes sõlmib lepingu oma majandus- või kutsetegevuses.

Pooltel ei ole vaidlust selles, et vaidlusalune arve ei ole kaupleja poolt koostatud lepingu kestuse ajal. Komisjon ei sea kahtluse alla kaupleja õigust nõuda tarbijalt tasu lepingu kestuse ajal tarbitud energia eest; lepingu lõppemine ei lõpeta lepingu kestuse perioodil tekkinud nõudeid. Paraku ei ole kaupleja esitanud komisjonile mingeid tõendeid (arve, saatekiri vmt), millest saaks järeldada, et inkassoteatistes märgitud numברי ja kuupäevaga arve on üldse koostatud ja tarbijale saadetud.

Tarbijajakaitse seaduse § 3 p 3 järgi on tarbija põhiõiguseks saada tarbimisalast teavet; § 4 lg 6 järgi peab kaupleja kehtvuslepingu alusel esitama arve iga kokkulepitud arveldusperioodi eest. Arve esitatakse tarbija valikul tema postiaadressile või e-posti aadressile; kaupleja võib jätta arve esitamata üksnes juhul, kui tarbija on sõnaselgelt nõustunud sellega, et arve on kättesaadav kaupleja elektroonilise klienditeeninduskeskkonna, internetipanga või muu sellise keskkonna või andmekandja kaudu.

Nagu eespool märgitud, ei ole kaupleja tõendanud arve koostamist ega ka arve saatmist. On õige, et lepingu sõlmimisel on kokku lepitud, et arve saadetakse lepingusse märgitud e-aadressile või kasutatakse e-arvet (mille kasutamist pooled ei väida). Komisjon juhib kaupleja tähelepanu asjaolule, et peale lepingu lõppemist ei tekkinud tarbijal kaupleja ees uusi kohustusi. Kuivõrd tüüptingimused peale lepingu lõppemist ei kehtinud, ei võinud kaupleja eeldada tarbijalt arve puudumisest teatamist (p 3.4). Kaupleja oli küll õigustatud kasutama tarbija antud e-aadressi, kuid lähtudes hea usu põhimõttest ja kaupleja huvist tuleb eeldada, et kohustuse tekkimise aluseks oleva arve saatmisel pidi kaupleja kasutama ka muid kauplejale teadaolevaid tarbija kontaktandmeid.

Komisjon ei nõustu kauplejaga selles, et tarbija pidanuks tõendama, et ta pole arvet saanud. Tegemist on negatiivse asjaoluga, mille tõendamise koormust tarbijale panna ei saa. Seda eriti olukorras, kus kauplejal on võimalus nii koostatud arve kui ka arve saatmist tõendav dokument (sõltuvalt valitud viisist) ilma erilisi pingutusi tegemata esitada. Komisjoni hinnangul ei tõenda vaated kaupleja enese andmebaasist sidet tarbijaga; oma andmebaasis kirjade tegemine ei tõenda dokumendi saatmist ja saaja poolele selle kättesaamise võimalust. Väidetavad hilisemad võlateatised (mille saatmine samuti ei ole tõendatud) olnuks kohased üksnes peale arve saatmist ja selle tasumisega viivitamist, mis aga tõendatud ei ole.

Komisjon selgitab tarbijale, et kaupleja nõue tarbitud elektri eest on põhjendatud; tarbija maksekohustus muutub sissenõutavaks alates ajast, kui arve on tarbijale edastatud ja tarbijal on olnud mõistlik võimalus sellega tutvuda (TsÜS § 1g 2). Kuivõrd seda asjaolu kaupleja tõendanud ei ole, leiab komisjon, et kauplejal puudus sissenõutavaks muutunud põhikohustus; seega puudus kauplejal alus kasutada inkassoteenust nii põhivõla kui ka viivise osas.

Täiendavalt juhib komisjon kaupleja tähelepanu VÕS §-le 113" lg 2, millega on reguleeritud tarbijalt sissenõudmiskulude ja kahju hüvitise nõudmine peale lepingu lõppemist. Majandus- või kutsetegevuses tegutsev võlausaldaja (nõue kuni 500 eurot) võib pärast lepingu lõppemist nõuda tarbijalt tarbijaga sõlmitud lepingu alusel sissenõudmiskulude hüvitist kogusummas kuni 30 eurot, seejuures võib esimese tarbijale saadava tasulise meeldetuletuskirja eest nõuda kuni 15 eurot ning kummagi järgmise kahe kirja eest kuni 5 eurot. Kui kohustuse täitmisega viivitamisest tekkinud võla

sissenõudmisega seotud kahju suurus ületab sissenõudmiskulude hüvitise määra, võib võlausaldaja nõuda viivist ja sissenõudmiskulude hüvitise määra ületava kahju hüvitamist üksnes erandlikel asjaoludel, eelkõige kui sissenõudmistoimingud on olnud erakordselt keerukad. Kahju tõendamise koormus lasub hüvitise nõude esitajal. Kõnealusel juhul ei ole kaupleja tõendanud tarbijale tasuliste meeldetuletuskirjade saatmist. Kaupleja ei ole esile toonud mingeid asjaolusid, mis annaks õigus nõuda tarbijalt kahju hüvitamist muul kui seaduses ettenähtud viisil. Seaduses ettenähtu järgi ei ole kahju hüvitise nõude eeldused täidetud.

Täiendavalt peab komisjon vajalikuks märkida, et võlasuhete pooled peavad teineteise suhtes käituma lähtuvalt hea usu põhimõttest (VÕS § 6). Kaupleja selgituste järgi oli tarbija varasem maksekäitumine korrektne. Komisjon leiab, et kaupleja pidanuks tegema mõistikke pingutusi lepingu põhinenud suhte tasakaalukaks lõpetamiseks.

Eelnevat kokku võttes on tarbija nõue põhjendatud ja tuleb rahuldada.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg

Helle Aruniit

Kristina Jerjomina

/allkirjastatud digitaalselt/